

Rolnummer 6459
Arrest nr. 139/2017 van 30 november 2017

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vragen betreffende artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters J. Spreutels en E. De Groot, en de rechters L. Lavrysen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter J. Spreutels,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vragen en rechtspleging*

Bij arrest van 17 juni 2016 in zake Ahamed Tanvir tegen het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Luik, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 27 juni 2016, heeft het Arbeidshof te Luik, afdeling Luik, de volgende prejudiciële vragen gesteld :

« 1. Schendt artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek, geïnterpreteerd in het licht van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens waarin het recht op een eerlijk proces is vastgelegd, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet door de termijn van hoger beroep van één maand te doen lopen vanaf de kennisgeving, aan de sociaal verzekerde of aan de socialezekerheidsinstelling, van het vonnis waarbij zijn of haar beroep is afgewezen, terwijl, ingevolge een vergissing van de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg, een niet-ondertekend afschrift van dat vonnis niet aan de advocaat van die sociaal verzekerde of aan die van de socialezekerheidsinstelling is overgezonden overeenkomstig het voorschrift van artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, waardoor een verschil in behandeling dat onevenredig is ten opzichte van het bij dat artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek nagestreefde doel, wordt teweeggebracht tussen twee categorieën van sociaal verzekerden of van socialezekerheidsinstellingen :

- enerzijds, die van de sociaal verzekerden of van de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat, gelijktijdig met zijn opdrachtgever, overeenkomstig artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek op correcte wijze door de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg op de hoogte is gebracht van de inhoud van het vonnis dat is uitgesproken in de zaak die hij in zijn naam heeft behandeld en ingesteld;

- anderzijds, die van de sociaal verzekerden of van de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat, met schending van artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, geen niet-ondertekend afschrift heeft gekregen van het vonnis dat is uitgesproken in de zaak die hij in naam van zijn opdrachtgever heeft behandeld en ingesteld, zodat aan die laatste het nuttig effect dat is verbonden aan de kennisgeving die hem van dat vonnis is gedaan, werd ontzegd ?

2. Schendt artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek, gelezen in het licht van artikel 6 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens waarin het recht op een eerlijk proces is vastgelegd, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in de interpretatie volgens welke - wanneer, ingevolge een vergissing van de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg, een niet-ondertekend afschrift van het vonnis niet bij gewone brief is overgezonden aan de advocaat van de sociaal verzekerde of van de socialezekerheidsinstelling - de in het voormelde artikel 1051 bedoelde wettelijke termijn van één maand, met het oog op het verzekeren van het nuttig effect van de kennisgeving van dat vonnis aan de sociaal verzekerde of aan de socialezekerheidsinstelling, pas loopt vanaf de latere verzending ervan aan zijn of haar advocaat ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Ahamed Tanvir, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. A. Lambert, advocaat bij de balie te Luik;

- het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn van Luik, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. M. Delhaye, advocaat bij de balie te Luik;

- de Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door Mr. S. Depré en Mr. E. de Lophem, advocaten bij de balie te Brussel.

Ahamed Tanvir heeft ook een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 26 september 2017 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers J.-P. Snappe en L. Lavrysen te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen is, dat geen terechtzitting zal worden gehouden, tenzij een partij binnen zeven dagen na ontvangst van de kennisgeving van die beschikking een verzoek heeft ingediend om te worden gehoord, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten zullen worden gesloten op 18 oktober 2017 en de zaak in beraad zal worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak op 18 oktober 2017 in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Ahamed Tanvir, appellant voor de verwijzende rechter, heeft voor de Arbeidsrechtbank te Luik een beroep ingesteld tegen een beslissing van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn (OCMW) van Luik, geïntimeerde partij voor de verwijzende rechter, waarbij hem het voordeel van het leefloon tegen het tarief voor alleenstaanden wordt geweigerd.

Bij een vonnis van 17 september 2015 heeft de Arbeidsrechtbank te Luik het door de appellant ingestelde beroep ontvankelijk maar ongegrond verklaard.

Op 18 september 2015 heeft de griffie van de Arbeidsrechtbank te Luik bij gerechtsbrief kennis gegeven van dat vonnis aan de appellant, op het adres dat was vermeld in de conclusies die hij voor dezelfde Rechtbank had neergelegd, en bij gewone brief aan zijn raadsman op het oude adres van zijn kantoor dat in het gedinginleidende verzoekschrift was vermeld, en niet op het adres dat in de conclusies was aangegeven.

Op 6 oktober 2015 werd de aan de appellant geadresseerde gerechtsbrief teruggestuurd naar de griffie van de Rechtbank met de vermelding « niet afgehaald » en met een op de zending aangebrachte sticker waarop was gepreciseerd dat de brief niet aan de geadresseerde kon worden aangeboden wegens ontstentenis van een overeenstemmende naam op de bel van het pand waar hij verblijft.

Op 9 oktober 2015 heeft de griffie van de Arbeidsrechtbank te Luik een afschrift van het beroepen vonnis per fax overgezonden aan de raadsman van de appellant nadat die bij de griffie navraag had gedaan over het feit dat hij het niet had ontvangen.

Op 9 november 2015 heeft de appellant hoger beroep ingesteld tegen dat vonnis bij wege van verzoekschrift dat ter griffie van het Arbeidshof te Luik is neergelegd.

Voor de verwijzende rechter betwisten de geïntimeerde partij en het openbaar ministerie de ontvankelijkheid van het hoger beroep om reden dat het is ingesteld na de in artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde wettelijke termijn van één maand. De appellant voert op zijn beurt aan dat het hoger beroep als ontvankelijk moet worden beschouwd aangezien het aanvangspunt van de termijn van hoger beroep, in de omstandigheden van de zaak, zou moeten worden uitgesteld tot de datum van de ontvangst van de fax waarbij de advocaat van de appellant kennis heeft genomen van het vonnis, zijnde 9 oktober 2015.

Refererend aan de parlementaire voorbereiding van de wet van 12 juli 1994 houdende aanvulling van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek en aan verschillende arresten van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, maakt de verwijzende rechter de hiervoor weergegeven prejudiciële vragen aanhangig bij het Grondwettelijk Hof.

III. *In rechte*

- A -

A.1.1. Het OCMW van Luik, geïntimeerde partij voor de verwijzende rechter, geeft aan dat de verwijzende rechter, in de eerste prejudiciële vraag, aan het Hof een vraag stelt over de identieke behandeling van twee categorieën van rechtzoekenden : enerzijds, de partijen bij wie het vonnis op correcte wijze naar hun raadsman werd verstuurd bij gewone brief en, anderzijds, diegenen bij wie het vonnis op verkeerde wijze naar hun raadsman werd verstuurd.

Het beklemtoont dat de artikelen 792 en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek in de onderhavige zaak in acht zijn genomen : de griffie heeft de appellant kennis gegeven van het beroepen vonnis binnen acht dagen na de uitspraak ervan op een op de brief vermeld adres dat correct was, en de termijn van hoger beroep is ingegaan vanaf die kennisgeving.

Het OCMW van Luik doet gelden dat de bij de in het geding zijnde bepaling vastgestelde voorwaarde voor de ontvankelijkheid van het hoger beroep geen afbreuk doet aan het recht van de appellant op toegang tot een rechterlijke instantie, aangezien het aan hem stond maatregelen te nemen teneinde de in het geding zijnde kennisgeving onder betere voorwaarden te ontvangen en te beslissen om hoger beroep in te stellen met of zonder een advocaat. Het beklemtoont in dat verband dat de bijstand van een advocaat niet verplicht is in aangelegenheden die tot de sociale zekerheid behoren. Het voegt eraan toe dat de wetgever bij de parlementaire voorbereiding van de voormelde wet van 12 juli 1994 heeft aangegeven dat de verzending van de beroepen beslissing bij gewone brief aan de advocaat de termijn van hoger beroep niet deed ingaan.

Het OCMW van Luik is van mening dat het vaststellen van het aanvangspunt van de termijn van hoger beroep op de datum van de betekening of van de kennisgeving van het vonnis aan de advocaten in plaats van aan de rechtzoekenden, een gerechtelijke achterstand kan doen ontstaan in zoverre de advocaten geneigd zullen zijn om bewarende beroepen in te stellen teneinde hun aansprakelijkheid te dekken.

Ten slotte geeft het aan dat, indien de appellant te dezen geen hoger beroep heeft kunnen instellen, zulks te wijten is aan, enerzijds, zijn eigen nalatigheid om zijn pand van de gebruikelijke verblijfsaanduidingen te voorzien teneinde zijn briefwisseling goed te ontvangen en, anderzijds, de onvoorzichtigheid van zijn advocaat die, op 9 oktober 2015, nog hoger beroep had kunnen instellen binnen de termijn van één maand die ingaat vanaf de oorspronkelijke kennisgeving van het beroepen vonnis aan de appellant, en die op 19 oktober 2015 verstreek.

Het OCMW van Luik is van mening dat de eerste prejudiciële vraag ontkennend moet worden beantwoord.

A.1.2. Het OCMW van Luik is van mening dat de verwijzende rechter, met de tweede prejudiciële vraag, het Hof verzoekt om de situatie van de « door een advocaat bijgestane eisers » te vergelijken met die van de « eisers die zich alleen verdedigen of aan wie de griffie niet op correcte wijze een afschrift van de gerechtelijke beslissing heeft verzonden ». Na te hebben aangegeven dat de vergissing van de griffie niet redelijkerwijs kan verantwoord worden dat de rechtzoekenden zonder advocaat ongunstiger worden behandeld dan de rechtzoekenden die worden bijgestaan door een advocaat, besluit het OCMW van Luik dat de tweede prejudiciële vraag bevestigend moet worden beantwoord.

A.2.1. Volgens de Ministerraad noopt de eerste prejudiciële vraag tot het vergelijken van, enerzijds, de situatie van de « sociaal verzekerden of van de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat, gelijktijdig met zijn opdrachtgever, overeenkomstig artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek op correcte wijze door de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg op de hoogte is gebracht van de inhoud van het vonnis dat is uitgesproken [...] », met, anderzijds, de situatie van de « sociaal verzekerden of van de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat, met schending van artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, geen niet-ondertekend afschrift heeft gekregen van het vonnis dat is uitgesproken [...] », in zoverre aan

die laatstgenoemden het nuttig effect zou worden ontzegd dat is verbonden aan de kennisgeving die hen van het beroepen vonnis is gedaan, in tegenstelling tot de eerstgenoemden.

De Ministerraad voert aan dat dat verschil in behandeling niet zijn oorsprong in de getoetste norm vindt, maar in een vergissing van de griffie. Een dergelijke vergissing zou niet als het gevolg van de wettekst moeten worden beschouwd, maar als een inbreuk erop. De Ministerraad is van mening dat het niet overzenden van het beroepen vonnis aan de advocaat van een partij geen nuttig effect ontnemt aan de kennisgeving die hem krachtens artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt gedaan. De kennisgeving van het vonnis aan de rechtzoekende zou tot gevolg hebben dat hij wordt geïnformeerd over het bestaan van een termijn waarbinnen het absoluut noodzakelijk is in rechte te treden en een advocaat te raadplegen indien hij dat opportuun acht. De Ministerraad beklemtoont ten slotte dat het te dezen mogelijk zou zijn geweest om hoger beroep in te stellen binnen de in de in het geding zijnde bepaling bedoelde termijn, aangezien de raadsman van de appellant vóór het verstrijken van die termijn kennis heeft genomen van het bestreden vonnis.

De Ministerraad besluit dat de eerste prejudiciële vraag geen antwoord behoeft in zoverre zij op een verkeerd uitgangspunt berust.

A.2.2. De Ministerraad is van mening dat de verwijzende rechter het Hof, in de tweede prejudiciële vraag, een andere interpretatie van de in het geding zijnde bepaling voorlegt die klaarblijkelijk in strijd is met de tekst en met de doelstellingen ervan.

De Ministerraad beklemtoont dat artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek uitdrukkelijk verwijst naar artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, zijnde naar de kennisgeving van het vonnis aan de partijen, en niet naar het laatste lid van dat artikel dat betrekking heeft op de afgifte van het ongezegelde afschrift van het vonnis aan de advocaat.

Verwijzend naar de arresten nrs. 96/2001 en 170/2003 van het Grondwettelijk Hof, geeft de Ministerraad aan dat de kennisgeving van het ongezegelde afschrift van het vonnis aan de advocaat die bij gewone brief geschiedt, de ontvangst van de brief door de geadresseerde en de datum van die ontvangst minder zeker zou maken. Volgens de Ministerraad is het voor de in eerste aanleg in het gelijk gestelde partij van belang dat zij de datum kan bepalen waarop het vonnis in kracht van gewijsde treedt en voor gedwongen tenuitvoerlegging in aanmerking komt.

De Ministerraad is van mening dat het nut van de afgifte van het ongezegelde afschrift van het vonnis aan de raadslieden van de partijen een kwestie is die verschilt van de vraag of de datum van die afgifte als aanvangspunt voor de termijn van hoger beroep kan dienen.

Hij is van mening dat de tweede prejudiciële vraag geen antwoord behoeft.

A.3.1. Ahamed Tanvir, appelland voor de verwijzende rechter, geeft in zijn memorie aan dat hij geen kennis heeft gekregen van het beroepen vonnis : de gerechtsbrief werd te zijner attentie verzonden maar werd hem niet aangeboden, hij heeft het bericht van neerlegging nooit ontvangen en dat bericht werd naar de griffie teruggestuurd. Hij geeft aan dat hij aan het einde van de maand september wegens een gezondheidsprobleem in het ziekenhuis is opgenomen. Het feit dat de sociaal verzekerde geen kennis heeft gekregen van het vonnis, zou volgens hem van dien aard zijn dat het de noodzaak om het vonnis aan de advocaat over te zenden versterkt. Hij voegt eraan toe dat zijn raadsman zijn adreswijziging wel degelijk had meegedeeld aan de Arbeidsrechtbank, zoals de verwijzende rechter opmerkt. Hij beklemtoont dat het in het geding zijnde probleem zich in identieke bewoordingen zou hebben gesteld indien hij ten kantore van zijn raadsman keuze van woonplaats had gedaan.

Ahamed Tanvir is van mening dat hem niet zou kunnen worden verweten dat hij geen hoger beroep heeft ingesteld binnen de termijn van hoger beroep die ingaat vanaf de kennisgeving van 18 september 2015, aangezien de termijn van één maand die aan de partij wordt gelaten om hoger beroep in te stellen, wordt verantwoord door de tijd die die partij nodig heeft om het vonnis te analyseren en haar verdediging voor te bereiden. Het stelselmatig instellen, door de advocaat, van een hoger beroep tot bewaring van recht zou erop neerkomen dat de rechtscollages worden overstelpd met zaken waarin de cliënt uiteindelijk had kunnen berusten indien hij de door de wettelijke termijn geboden bedenktijd had kunnen genieten.

Hij vraagt zich af of het gebrek aan verwijzing, in artikel 1051, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, naar artikel 792, vierde lid, van hetzelfde Wetboek niet voortvloeit uit een vergetelheid van de wetgever, in zoverre die laatste bepaling is gewijzigd bij een wet die dateert van na de wet die aan de oorsprong van artikel 1051, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek ligt.

Ahamed Tanvir doet gelden dat de in het geding zijnde verbreking van de gelijkheid afbreuk doet aan artikel 23 van de Grondwet. Volgens hem moet het bewijs van een vergissing van de griffie een redelijke flexibiliteit mogelijk maken waardoor aan de sociaal verzekerde een toegang tot het gerecht kan worden gewaarborgd.

A.3.2. Met betrekking tot de tweede prejudiciële vraag is Ahamed Tanvir van mening dat de in het geding zijnde bepaling, in die zin geïnterpreteerd dat de termijn van hoger beroep loopt vanaf de verzending aan de advocaat in het geval waarin artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek niet in acht is genomen en de sociaal verzekerde geen kennis heeft genomen van het vonnis, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet schendt.

A.4. In zijn memorie van antwoord doet Ahamed Tanvir gelden dat het doel van de verzending van het vonnis aan de advocaat erin bestaat de mogelijkheden te maximaliseren om het de rechtzoekende mogelijk te maken van het vonnis op de hoogte te worden gebracht en te kunnen beslissen over het vervolg van de procedure. Hij geeft eveneens aan dat, hoewel de bijstand van een advocaat niet verplicht is in aangelegenheden die tot de sociale zekerheid behoren, een beslissing van het OCMW evenwel een onweerlegbaar vermoeden vormt dat het mogelijk maakt juridische bijstand te genieten.

Hij is van mening dat de in het geding zijnde vraag niet de vraag is of de gelijkheid is verbroken tussen de rechtzoekenden die ervoor hebben gekozen zich alleen te verdedigen en die welke een advocaat hebben. Hij voegt eraan toe dat het gemakkelijker zou zijn geweest om preventief een hoger beroep in te stellen en dat hij vanuit een bekommernis om een weldoordachte beslissing te nemen pas hoger beroep heeft ingesteld nadat hij dat met zijn advocaat had besproken.

- B -

B.1. Artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt :

« Onder voorbehoud van termijnen die worden voorzien in supranationale en internationale bepalingen, is de termijn om hoger beroep aan te tekenen één maand, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis of de kennisgeving ervan overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid.

Deze termijn loopt eveneens vanaf de dag van die betekening ten aanzien van de partij die het vonnis heeft doen betekenen.

Heeft een van de partijen aan wie of op wier verzoek het vonnis is betekend, geen woon- of verblijfplaats of geen gekozen woonplaats in België, dan wordt de termijn van hoger beroep verlengd overeenkomstig artikel 55.

Het zelfde geldt wanneer één van de partijen aan wie het vonnis ter kennis is gebracht overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid, in België geen woon- of verblijfplaats of geen gekozen woonplaats heeft ».

Artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek, waarnaar het voormelde artikel 1051 verwijst, bepaalt :

« Binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis zendt de griffier bij gewone brief een niet ondertekend afschrift van het vonnis, aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten.

In afwijking van het vorige lid, voor de zaken opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie brengt de griffier binnen de acht dagen bij gerechtsbrief het vonnis ter kennis van de partijen.

Op straffe van nietigheid vermeldt deze kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen.

In de gevallen, bepaald in het tweede lid, zendt de griffier een niet-ondertekend afschrift van het vonnis, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden bedoeld in artikel 728, § 3 ».

B.2. In een eerste prejudiciële vraag wordt het Hof ondervraagd over de bestaanbaarheid van artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre, in geval van een vergissing van de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg, die bepaling « een [onevenredig] verschil in behandeling » zou creëren tussen, enerzijds, de sociaal verzekerden of de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat, gelijktijdig met zijn opdrachtgever, op correcte wijze door de griffie op de hoogte is gebracht van de inhoud van het uitgesproken vonnis, overeenkomstig artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en, anderzijds, de sociaal verzekerden of de socialezekerheidsinstellingen wier advocaat geen niet-ondertekend afschrift heeft gekregen van het vonnis, waardoor aan die laatsten het nuttig effect werd ontzegd dat is verbonden aan de kennisgeving die hun krachtens artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek is gedaan van het beroepen vonnis, in tegenstelling tot de eerstgenoemden.

In een tweede prejudiciële vraag wordt het Hof ondervraagd over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met dezelfde referentienormen, in de interpretatie volgens welke wanneer, ingevolge een vergissing van de griffie van het rechtscollege van eerste aanleg, geen niet-ondertekend afschrift van het vonnis waartegen hoger beroep is ingesteld bij gewone brief is overgezonden aan de advocaat van de sociaal verzekerde of van de socialezekerheidsinstelling, de in artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn

van hoger beroep van één maand zou lopen vanaf de latere verzending van dat vonnis aan de advocaat.

Het Hof onderzoekt de twee prejudiciële vragen samen.

B.3.1. Het Hof bepaalt de omvang van de prejudiciële vragen rekening houdend met het onderwerp van het voor de verwijzende rechter hangende geschil en met de motivering van de verwijzingsbeslissing.

B.3.2. Het bodemgeschil is een geschil inzake sociale zekerheid waarin de griffie van de Arbeidsrechtbank het vonnis waartegen hoger beroep is ingesteld, bij gerechtsbrief ter kennis bracht op het juiste adres van de appelland, en dat vonnis, bij gewone brief, verzond naar het verkeerde adres van diens raadsman. De gerechtsbrief die aan de appelland ter kennis werd gebracht, werd naar de griffie van de Rechtbank teruggezonden met de vermelding « niet afgehaald ». De appelland doet gelden dat hij het bericht van neerlegging niet heeft ontvangen en dat hij op de datum van de kennisgeving van het vonnis was opgenomen in het ziekenhuis wegens een gezondheidsprobleem. Vóór het verstrijken van de termijn van hoger beroep zond de griffie een ongezegeld afschrift van het vonnis per fax over aan de raadsman van de appelland, nadat die had gesignaleerd dat hij het niet had ontvangen. De appelland stelde hoger beroep in binnen de maand volgend op die laatste verzending, maar na het verstrijken van de termijn van hoger beroep van één maand die loopt vanaf de kennisgeving van het vonnis aan de appelland, overeenkomstig de artikelen 792, tweede en derde lid, en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek.

B.3.3. Het Hof beperkt zijn onderzoek bijgevolg tot de vraag of artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bestaanbaar is met de in B.2 vermelde bepalingen, in zoverre het betrekking heeft op een geschil waarin de gerechtsbrief bedoeld in artikel 792, tweede lid, van hetzelfde Wetboek de sociaal verzekerde niet heeft bereikt en de kennisgeving bedoeld in artikel 792, vierde lid, van hetzelfde Wetboek de advocaat van de sociaal verzekerde niet heeft bereikt doordat de griffie die kennisgeving naar een verkeerd adres heeft gestuurd.

Het Hof onderzoekt of de in het geding zijnde bepaling bestaanbaar is met de in B.2 vermelde bepalingen, in zoverre zij twee categorieën van rechtzoekenden die zich in een fundamenteel verschillende situatie bevinden, identiek behandelt : de sociaal verzekerden wier

advocaat een ongezegeld afschrift van het vonnis heeft gekregen, overeenkomstig artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, en die wier advocaat niet zulk een afschrift heeft gekregen door een vergissing van de griffie, die worden onderworpen aan dezelfde termijn van hoger beroep van één maand die loopt vanaf de kennisgeving van het vonnis aan de partijen.

B.4. Krachtens artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, is de termijn om hoger beroep aan te tekenen één maand, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek. In die laatste gevallen, die betrekking hebben op de aangelegenheden van sociale zekerheid vermeld in artikel 704, § 2, van hetzelfde Wetboek en op de beslissingen inzake adoptie, gaat de termijn van hoger beroep in vanaf de kennisgeving van het vonnis aan de partijen overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

B.5. De in artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek vervatte regeling vormt een uitzondering op de in de artikelen 791 en 792, eerste lid, van hetzelfde Wetboek vervatte gemeenrechtelijke regeling, betreffende het meedelen van rechterlijke beslissingen.

In de gemeenrechtelijke regeling zendt de griffier een niet-ondertekend afschrift van het vonnis aan de partijen of aan hun advocaten, maar komt het de betrokken partij toe de griffier te verzoeken om de uitgifte van het vonnis en om het bij deurwaardersexploot te laten betekenen aan de andere partijen.

In de regeling van artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, wordt de erin vermelde kennisgeving door de griffier gedaan aan de partijen, bij gerechtsbrief, en vormt zij de aanvang van de beroepstermijnen. Krachtens artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek, zendt de griffier overigens, in voorkomend geval, een niet-ondertekend afschrift van het vonnis aan de advocaten van de partijen of aan de afgevaardigden van de representatieve organisaties van arbeiders of bedienden bedoeld in artikel 728, § 3.

B.6. Artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde, in de oorspronkelijke versie ervan, dat « binnen acht dagen na de uitspraak van het vonnis [...] de griffier bij gewone brief een niet-ondertekend afschrift van het vonnis [zendt], aan elke partij, of, in voorkomend geval, aan hun advocaten ».

B.7. Artikel 20 van de wet van 12 januari 1993 houdende een urgentieprogramma voor een meer solidaire samenleving heeft artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek aangevuld met de volgende twee leden :

« In afwijking van het vorige lid, voor de zaken opgesomd in artikel 704, eerste lid, brengt de griffier binnen de acht dagen bij gerechtsbrief het vonnis ter kennis van de partijen.

Op straffe van nietigheid vermeldt deze kennisgeving de rechtsmiddelen, de termijn binnen welke dit verhaal moet worden ingesteld evenals de benaming en het adres van de rechtsmacht die bevoegd is om er kennis van te nemen ».

Die nieuwe procedure van kennisgeving, aan de partijen, van de vonnissen en arresten gewezen op het vlak van sociale zekerheid, bij gerechtsbrief, had tot doel « de tenuitvoerlegging van de vonnissen [...] mogelijk [te] maken, uitsluitend ingevolge de betekening [lees : kennisgeving] bij gerechtsbrief » (*Parl. St.*, Kamer, BZ 1991-1992, nr. 630/1, pp. 7) en « de kennisgeving van de vonnissen en arresten uitgesproken in geschillen betreffende de sociale zekerheid in het algemeen te vereenvoudigen, door de kennisgeving bij gewone brief te vervangen door een kennisgeving bij gerechtsbrief die moet plaatshebben binnen acht dagen » (*Parl. St.*, Kamer, BZ 1991-1992, nr. 630/1, p. 39).

Uit de afwijking, door artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, van het eerste lid van dezelfde bepaling volgde dat, vanaf de datum van inwerkingtreding van artikel 20 van de voormelde wet van 12 januari 1993, zijnde 1 maart 1993, vonnissen niet meer bij gewone brief, in voorkomend geval, aan de advocaten van de partijen werden gezonden.

B.8. Het vierde lid van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek werd ingevoerd bij artikel 1 van de wet van 12 juli 1994 houdende aanvulling van artikel 792 van het Gerechtelijk Wetboek om de in artikel 792, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek vervatte lacune weg te werken « in die zin dat het, in tegenstelling tot het eerste lid, niet bepaalt dat, in voorkomend geval, ook de advocaten van de partijen van het vonnis in kennis moeten worden gesteld » en om een goede rechtsbedeling te verzekeren (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1014-2, p. 3). Door de verzending van een niet-ondertekend afschrift van het vonnis aan de advocaten van de partijen te waarborgen, wilde de wetgever een wettelijke grondslag toekennen aan die verzending en een einde maken aan de neiging van de advocaten om ten bewarende titel beroep

aan te tekenen, « met alle gevolgen vandien qua achterstand in de arbeidshoven » (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1014-1, p. 2).

Tijdens het onderzoek van de tekst in de Commissie voor de Justitie, gaf de indiener van het wetsvoorstel aan :

« [...] het voorgestelde artikel 792, vierde lid, van het Gerechtelijk Wetboek [heeft] uitsluitend tot doel [...], de advocaten en de afgevaardigden bedoeld in artikel 728, § 3, op de hoogte te brengen van de vonnissen gewezen in zaken van sociale zekerheid. Er worden aan de verzending van de kopie van het vonnis geen rechtsgevolgen vastgeknoopt in de zin dat zij de beroepstermijn zou doen lopen » (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1014-2, p. 11).

Hij onderstreepte bovendien dat het wetsvoorstel « tot opheffing van artikel 792, tweede en derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek » (*Parl. St.*, Senaat, 1992-1993, nr. 685-1, p. 1), dat eveneens voor onderzoek aan de Commissie voor de Justitie werd voorgelegd, « de negatie [was] van wat artikel 20 van de wet van 12 januari 1993 nastreeft, met name de rechtstreekse kennisgeving van het vonnis aan de partijen en de aanvang van de beroepstermijn vanaf die toezending » (*Parl. St.*, Senaat, 1993-1994, nr. 1014-2, p. 4).

B.9. De rechter neemt feiten in aanmerking waaruit zou blijken dat een appelland, door omstandigheden buiten zijn wil, onmogelijk tijdig kennis kon hebben van een vonnis in eerste aanleg om hem, in voorkomend geval, toe te laten tegen dat vonnis hoger beroep in te stellen binnen de termijn van hoger beroep.

Volgens de rechtspraak van het Hof van Cassatie verlengt de bevrijdende werking van overmacht een termijn die de wet toekent om een handeling te verrichten, in het voordeel van de partij die wegens overmacht die handeling onmogelijk kon verrichten tijdens het geheel of een gedeelte van die termijn. Aangezien die termijn wordt opgeschort zolang de overmacht bestaat, begint hij opnieuw te lopen zodra de overmacht ophoudt te bestaan (Cass., 13 januari 2012, *Arr. Cass.*, 2012, nr. 36).

B.10. Het komt de verwijzende rechter toe te onderzoeken of, te dezen, de procedure die werd gevolgd in overeenstemming is met de vereisten van een eerlijk proces.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Rekening houdend met de in B.9 en B.10 vermelde beoordelingsbevoegdheid van de rechter, schendt artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek niet de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het betrekking heeft op een geschil waarin de gerechtsbrief bedoeld in artikel 792, tweede lid, van hetzelfde Wetboek de sociaal verzekerde niet heeft bereikt en de kennisgeving bedoeld in artikel 792, vierde lid, van hetzelfde Wetboek de advocaat van de sociaal verzekerde niet heeft bereikt doordat de griffie die kennisgeving naar een verkeerd adres heeft gestuurd.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 30 november 2017.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

J. Spreutels